

Efesas
Naoa itəm Pol təməte tuwın kəm
iəfak mın ikin Efesas
Nəghatən əkuəkır rəha naoa u
Efesas

?Pah təməte naoa u? Aposol Pol təməte naoa u.

?Təməte tatuwın kəm pah? Təməte naoa u tatuwın kəm niməfak əpəh Efesas, kən molkeike məmə ilat okotahl-ipən tuwın kəm niməfak pisin pisin mın iuəhkır.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Pol təməsətəən naoa u məmə otəg-ətuatıp-in nərətən neen rəha niməfak əpəh Efesas. In təməte əm məmə otıləs-ipər nətəligən rəhalat. Pol təmətuoun niməfak əpəh Efesas, kən mətətiğ ilat mın ilat o nup kisıl. Kən in tolkeike pik ilat, kən ilat ko-tolkeike pik in. Efesas in taon asol kit e nitən asol u Esia, kən in rum wır kit məmə Pol otən-iarəp nəghatən ikin rəha Uhgın.

?Təməte naoa u o naka? Pol tolkeike məmə otıləs-ipər nətəligən rəhalat. In tolkeike məmə otən-iarəp nolən ətuatıp, ne wək rəha niməfak itəm in nıpəti Iesu Kristo, kən nəghatən u tatuwın kəm niməfak e ikin mın rafın.

¹ Io Pol, u io aposol kit rəha Kristo Iesu, itəm Uhgın təmitəpun rəkis məmə rəhan. İatən təwır kəm itəmat rafın iəfak mın əpəh Efesas itəm nakoataskəlīm əskasik nahatətəən rəhatəmat e Kristo Iesu. ²Pəs Uhgın u Tata rəhatat, ne İərəmərə

Iesu Kristo, okuawte-in nəwɪrən ne nəməlinuən kəm itəmat.

Nəwɪrən itəm Uhgɪn təmos-ɪpən e Kristo

³ Nənwiwiən tuwɪn o Uhgɪn u Tata rəha Iərəmərə Iesu Kristo rəhatat. E Kristo, in təmawte-in o narmɪtat nəwɪrən rafɪn rəha nego e neai. ⁴ Tol nəhlan, məto-inu nian Uhgɪn təməsolən əh neai ne nɪməptən, məto in təmɪtəpun kitat məmə kotuwa kitɪəh kitat Kristo, kən məmə e nɪgənəmtɪn, kitat kotətuatɪp kən kəsehm-pənən nolən rat kit e kitat. ⁵ Məto-inu Uhgɪn tolkeike pɪk kitat, uarisɪg in təmol natɪmnat, məto in təmɪtəpun rəkɪs kitat məmə okotuwa nenətɪn mɪn e Iesu Kristo. Nat əh tatətəu-pən əm nəwɪan ne nat naka itəm in tolkeike. ⁶ Təmol nəhlan məmə kitat okotənwiwi Uhgɪn o rəhan nəwɪrən itəm in təwɪr taprəkɪs, nəwɪrən əh itəm təmawte-in əpnəpɪn əm kəm kitat e Nətɪn itəm in tolkeike pɪk. ⁷ Məto-inu nɪta Kristo təmaɪu, kitat kəmotuwa kitɪəh lan, kən Uhgɪn təmɪkɪs kitat e rəhatat nolən rat mɪn, inəh təmafəl rəkɪs nolən rat mɪn rəhatat. !Nɪpahrienən, nəwɪrən rəha Uhgɪn in iahgɪn taprəkɪs! ⁸ Kən təmos-ɪpa nəwɪrən əh itəm təfɪgəm maprəkɪs.

E nenatɪgən ne nɪtunən mɪn rafɪn rəhan, ⁹ nɪkɪn tagɪen məmə təmol əp kəm kitat nat anɪon e nalpəkauən e rəhan nəghatən, itəm in otol e Kristo. ¹⁰ Kən inu nalpəkauən. E nian ətuatɪp rəhan, in otəhlman natɪmnat rafɪn e neai ne nɪməptən okotuwa ləhau e nərəmərəən rəha Kristo.

1:3: Efes 2:6
2:7; Kol 1:14

1:4: Jon 15:16
1:9: Rom 16:25

1:5: Jon 1:12
1:10: Kol 1:16,20

1:7: Efes

¹¹ Uhgîn tatol natimnat rafin tatuwa tahmen əm məmə inu təmən mihin. Aupən aupən agîn in təmitəpun kitat məmə okotuwa rəhan mîn nian təmiuw-pa kitat kotuwa kol kitiah kitat Kristo. ¹² Təmöl nəhlan məmə itimat noanol mîn rəha Isrel u emotaupən katahatətə e Kristo, itimat ekotol məmə katiləs-ipər nərgi Uhgîn. ¹³ Kən itəmat Iaihlua mîn, nəmotuwa kitiah itəmat Kristo nian itəmat nəmotətə nəghatən pahrien, namnusən rəha nosmegəhən. Nəmotahatətə lan, kən Uhgîn təmos-ipən Narmîn Rəhan kəm itəmat tahmen e nəmtətin kit məmə itəmat rəhan mîn. ¹⁴ Məto-inu kitat kəmos Narmîn Rəha Uhgîn, kən kitat kotitun wir məmə Uhgîn otos-ipa natimnat wir mîn kəm kitat itəm in təmən-iəkis məmə in otol mihin. Kitat okotos natimnat mîn əh nian Uhgîn otikis kitat u rəhan mîn. Inu otol məmə netəmim okotənwiwi Uhgîn məto-inu in ilis taprəkis.

Nənwiwiən ne nəfakən rəha Pol

¹⁵⁻¹⁶ Məto-inu o natimnat mîn u, iatəfak otəmat nian rafin mətoarus-pa u-roiu, kən iatən tagkiu kəm Uhgîn otəmat. Nolən əh emətuoun nian eməto namnusən o rəhatəmat nahatətəən e Iərəmərə İesu, ne rəhatəmat nolkeikeən o iəfak mîn rafin. ¹⁷ Iatəfak otəmat kəm Uhgîn itəm in Uhgîn rəha Iərəmərə İesu Kristo rəhatat, kən in Tata itəm katənwiwi katisiai-in pik agîn. Iatəfak məmə in otos-ipinə narmîn rəha nenatigən ne nitunən məmə nəkotitun wir in təhmîn mîn.

¹⁸ Kən iatəfak mîn məmə in oterəh e rəhatəmat nətəligən məmə onəkotitun nat naka nəmotələhpən əskasik rəhatəmat nətəligən lan, itəmat

itəm Uhgïn təmaun-in. Kən iatəfak mïn məmə onəkotitun məmə Uhgïn otos-ipinə nat təwir taprəkis kəm itəmat u noatahatətə e Kristo.

¹⁹ Kən iatəfak mïn məmə onəkotitun nəsanənən rəhan məmə in iahgin pik agin, kən nəsanənən əh tatol wək e nəmegəhən rəhatat itəm koatən nīpahrienən e Iesu. Kən nəsanənən əh in tahmen əm e rəhan nəsanənən asol ²⁰ itəm təmol Iesu təmegəh mïn e nīmīsən, kən təmol məmə in təmuwa matəpələh e nīkali Uhgïn matip e nego e neai, ikin rəha nəsanənən ne nīsiaiən. ²¹ Kən Iesu in ilis e netəm-iasol mïn ne nepətən mïn rafin, ne nərəməərən ne nəsanənən rafin, ne nərig mïn rafin, e nian u-roiu, ne e nian itəm otəpanuwa. ²² Kən Uhgïn təmələhəu-pən natimnat rafin agin ləhau e nelkin, kən mol in tuwa rəhn-kapə natimnat rafin, kən inu otasitu e nīməfak. ²³ Kən nīməfak in nīpəti Iesu, kən nalpəkauən rəha Uhgïn o Kristo tatuwa nīpahrienən e nīməfak, kən e nolən kitiah əm, nalpəkauən rəha Uhgïn o natimnat rafin tatuwa pahrien e Kristo.

2

Nəmegəhən wi e Kristo

¹ Itəmat u, aupən tahmen əm məmə nəmotimis məto-inu nəmotəht nəwia Uhgïn, kən motol nolən rat mïn. ² Nəmotan motol nolən tərət rəha nətueintən, kən moatol nəwia etəm tərəməərə e nəsanənən rəha nəratən rəha magoagəp. In əm əh narmïn rat itəm tatol wək roiu e nəmegəhən

1:19: Kol 1:11 **1:20:** Sam 110:1; 2 Kor 13:4; Kol 2:12 **1:21:** Kol 1:16; 2:10 **1:22:** Sam 8:6 **1:23:** Rom 12:5; Efes 4:10,15; Kol 1:18

rəha netəm u koatəht nəwia Uhgîn. ³ Itimat min emotatig nəhlan itimat min ilat nian kit aupən. Nikitimat tolkeike nolən rat min, kən itimat emotol nərətən əh itəm kəmotol nikitimat tagien. Nat naka itəm təmiş-pən e nikitimat ne nətəligən rat min rəhatimat, məto itimat emoatətəu-pən əm ilat. Kən nian emotaiir, məto nolən rat tınatig rəkis e nikitimat, tahmen e netəm əpnapin min. Kən niki Uhgîn tıtahmə o nolən rat min rəhatimat, kən in otəkəike mol nalpınən kəm itimat. ⁴ Məto Uhgîn, in tərıoah e nolkeikeən o kitat, kən rəhan nasəkıtunən o kitat in iahgîn pık. ⁵ Kən nat əpnapin e nian əh kəmotımıs e narmıtət o rəhatat nolən rat min, məto in təmöl kitat kotəmegəh kitat Kristo məto-inu in tolkeike pık kitat. (Otətəligin-tu. E nəwırən rəhan, in təmosmegəh itəmat.) ⁶ Kən Uhgîn təmıləs-ipər kitat, kitat Kristo, kən təmöl məmə kitat kotəpələh kitat Kristo e nego e neai. ⁷ Uhgîn təmöl nəhlan məmə e nian itəm otəpanuwa, in otəgətun rəhan nəwırən itəm in iahgîn taprəkis agın-əh, kən kitat koatəplan rəhan nəwırən e nolən wır rəhan kəm kitat e Kristo İesu. ⁸ E nəwırən asol rəha Uhgîn itəm təmawte-in kəm itəmat, in təmosmegəh itəmat e nahatətən, kən natımnat min əh, sənəmə itəmat atıp nəmotol, məto in nat kit itəm Uhgîn tatos-ıpa əpnapin əm kəm itəmat, ⁹ sənəmə e wək kit itəm itəmat nəmotol, kən tol nəhlan ko suah kit təsos-ipər atıpən in ron. ¹⁰ Tol nəhlan məto-inu in Uhgîn itəm tatol wək e nəmegəhən rəhatat, kən in təmöl kitat e Kristo İesu məmə kitat okotol wək min itəm kotəwır. Wək

2:2: Kol 3:7; Taet 3:3 **2:3:** Kol 3:6 **2:5:** Kol 1:21; 2:13

2:6: Kol 2:12 **2:9:** 1 Kor 1:29-31; 2 Tim 1:9

mīn u, Uhgīn tīnol əpen-əpenə rəkis lan məmə kitat okotol ilat.

Ilat kəmotuwa kitiəh e Kristo

¹¹ Tol nəhlan, itəmat onəsotaluinən məmə nian nəmotaiir, kən itəmat sənəmə noanol rəha Isrel. Kən netəm Isrel itəm kinəhg-ipən rəkis ilat, ilat kəmotən məmə itəmat Iaihlua mīn mətō-inu kəsəhg-ipənən itəmat. Mətō nat u, in nat kit itəm katol əm e nīpəti etəmim. ¹² Kən onəsotaluinən məmə e nian əh, itəmat nəmotətul isəu o Kristo, itəmat sənəmə netəm Isrel ətuatip, mətō itəmat Iaihlua mīn əm, kən nənīəkisən mīn rəha nasituən rəha Uhgīn kəm netəm Isrel aupən itəm kəməlis ilat lan e Uhgīn, okol təsuwamən məmə rəhatəmat. Nəmegəhən rəhatəmat e nətueintən u in təmōl nəhlan məmə, nat kit tīkə məmə onəkotələhəupən əskasik rəhatəmat nətəligən lan, kən itəmat nəmotəruru agin Uhgīn. ¹³ Mətō itəmat itəm aupən nəmotan isəu o Uhgīn, nəmotuwa kitiəh itəmat Kristo Iesu, kən roiu nəmotuwa pahrien o Uhgīn e nīta Kristo.

¹⁴ Tol nəhlan mətō-inu Kristo pīsīn əm təmələhəu nəməlinuən, təməlis noanol rəha Isrel ne Iaihlua mīn kotuwa kitiəh məmə ilat netəm kitiəh mīn əm. Aupən, Lou rəha noanol mīn rəha Isrel in tahmenpən əm e noanapinat iəkis kit itəm təmatoor ilat kən matol məmə ilat koatol tīkimir. Mətō Kristo təmətəwīn noanapinat əh. ¹⁵ Təmōl nəhlan nian in təmimīs e nīg kəməluau, kən təmōl məmə kitat okotapəs nətəupənən Lou mīn rafin rəha noanol mīn rəha Isrel məmə okotətuatip e nīganəmti Uhgīn. Kristo təmōl nəhlan məmə in otol noanol mīn rəha

2:10: Taet 2:14

2:12: Rom 9:4; Kol 1:21

2:13: Kol 1:20

2:14: 1 Kor 12:13

Isrel ne Iaihlua min kotuwa kitiah lan. Kæn e nolæn æh, in tæmælæhæu næmælinuæn. ¹⁶ Kæn e nimisæn ræhan e nig kæmæluau, Kristo tæmilæs ilat kotuwa kitiah, kæn mit ilat motitælig-pæn o Uhgîn, kæn mol ræhalat timæht tauke. ¹⁷ In tæmuwa matæn-iaræp næmælinuæn kæn itæmat u aupæn næmotatig isæu o Uhgîn, kæn matæn-iaræp næmælinuæn kæn itæmat u emotatig iuæhkîr o Uhgîn. ¹⁸ Kæn roiû o nat naka itæm Kristo tæmol, kitat rafin noanol min ræha Isrel ne Iaihlua min, kotitun nuwamæn o Tata Uhgîn e Narmîn Ræhan kitiah æm.

¹⁹ Kæn tol næhlan, sænæmæ itæmat iapîspîs min o netæm ihlua, mæto roiû itæmat natig e nego e neai itæmat netæm koatahatætæ e Iesu, kæn itæmat nenætî Uhgîn min. ²⁰ Kitat kotahmen e nimæ kit ræha Uhgîn itæm nelki nimæ in Kristo Iesu, kæn aposol min ne ien min, ilat nelmi nimæ asol min, ²¹⁻²² kæn Kristo tatilpîn itæmat Iaihlua min e nimæ æh tahmen e nelmi nimæ min, kæn tatilækin nelmi nimæ min rafin mæmæ ilat okotuwa nimæ ætuatîp ræha næfakæn o Iæræmæ, itæm Uhgîn tætatig ikin e Narmîn Ræhan.

3

Pol tæmæn-iaræp nalpækauæn anion ræha Uhgîn

¹ O næghatæn min æh, emæn-iaræp namnusæn ræha Kristo Iesu kæn itæmat u sænæmæ noanol min ræha Isrel, kæn roiû etatig e kalapus ron. ² Itæmat nækotitun rækis mæmæ Uhgîn tæmos-ipa wæk asol u kæn io mæmæ ekæn-iaræp næwiræn ræhan kæn

2:15: Kol 2:14 **2:16:** Sek 9:10; Kol 1:20,22 **2:17:** Aes 57:19

2:19: Efes 3:6 **2:20:** 1 Kor 3:11 **2:21-22:** 1 Kor 3:16; 1

Pita 2:5 **3:1:** Fil 1:7,13

itəmat. ³ Tahmen e nəghatən itəm eməte rəkis kəm itəmat, iatən məmə Uhgın pisin əm təmol əp nat anion rəhan kəm io. ⁴ Nian onəkotafin nəghatən əh, kən onəkotitun rəhak nitunən e nıpəti nəghatən rəha nalpəkauən anion rəha Uhgın. ⁵ Uhgın təməsöl əpən nat u kəm netəm aupən, məto roiu tinol əp e Rəhan Narmın kəm rəhan mın aposol mın ne ien mın itəm təmitəpun rəkis. ⁶ Nat anion əh məmə e namnusən təwir əm, netəm u sənəmə noanol mın rəha Isrel, ilat mın kəmotuwa kahmen e netəm Isrel o nosən nəwırən rəha Uhgın, kən ilat kəmotuwa kitiah, kən koatos kələh nəwırən rəha Uhgın e nəniəkisən rəhan e Kristo Iesu.

⁷ Io emuwa iolwək rəha namnusən təwir əh e nəwırən asol itəm Uhgın təmos-ipa əpnarın əm kəm io e nəsanənən asol rəhan. ⁸ Nat əpnarın io ləhau aɡın e netəmim rafin rəha Uhgın, məto e nəwırən rəhan, Uhgın təmos-ipa wək u, məmə ekən-iarəp kəm itəmat u sənəmə noanol mın rəha Isrel, nəwırən mın rəha Kristo itəm ko kitat kəsotitunən ilat rafin məto-inu ilat tepət namnun tikə, ⁹ kən ekol əp kəm netəmim rafin nolən itəm Uhgın təmol rəhan nalpəkauən anion otuwa met-arəp. Uhgın u təmol natimnat rafin, in təmatəhluaig-in nalpəkauən əh nuwəh rəkis. ¹⁰ In təmol nəhlan məmə roiu in otolarəp kəm iərəmərə mın ne nepətən mın əpəh e magoagəp rəhan nenatigən itəm suatip rəhan tepət tepət. Kən ilat okotəplan rəhan nenatigən nian okotehm niməfak. ¹¹ Inu nalpəkauən rəhan itəm tətətig lilin, kən təmuwa nıpahrienən e Kristo Iesu,

3:2: Kol 1:25 **3:3:** Efes 1:9-10; Kol 1:26 **3:6:** Efes 2:13,16-19

3:7: Kol 1:25 **3:8:** 1 Kor 15:9-10

Iærəmərə rəhatat. ¹² Kən mətō-inu o Kristo ne rəhatat nahatətəən lan, kitat kotitun nuwamən nian rafin motətul e niganəmti Uhgīn məsotəginən. ¹³ Tol nəhlan, ekətapəh otəmat məmə sotolən məmə nətəligən rəhatəmat teiuaiu o nərətən itəm ekətətig lan ikīn-u. Iatəto nahməən otəmat, kən in otasitu e rəhatəmat nəmegəhən.

Nəfakən rəha Pol

¹⁴ O natimnat mīn əh itəm io emən rəkis, kən iatisin nulək matəfak kəm Uhgīn Tata, ¹⁵ itəm in təmol noanol mīn rafin e nətueintən ne əpəh e nego e neai. ¹⁶ Nəsanənən ne nolkeikeən ne nenatigən rəha Uhgīn in tepət təwir taprəkis, kən ekətapəh o Uhgīn məmə Narmīn Rəhan otol nikitəmat təsanən e nat wir mīn əh rəhan ¹⁷ məmə e nahatətəən rəhatəmat e Kristo, in otətətig kitiah e nikitəmat. Kən iatəfak mīn məmə nəmegəhən rəhatəmat oteiuaiu mamnim wir e nolkeikeən rəha Uhgīn ¹⁸ məmə itəmat netəm rafin itəm nakoatahatətə e Kristo, onəkotehm wir nolkeikeən asol rəha Kristo, e nəfəməhən rəhan, ne nepətən rəhan, ne rəhan nərən ilis, ne rəhan neuiaiuən ləhau. ¹⁹ Nolkeikeən əh rəha Kristo, okol kəsotitun rafinən mətō-inu in iahgin pik, mətō iatəfak məmə onəkotitun wir nolkeikeən əh məmə Uhgīn otərioah e nəmegəhən rəhatəmat e nolən wir mīn rafin rəhan.

²⁰ !Kən pəs kotiləs-ipər nərgi Uhgīn! E nəsanənən rəhan itəm tatol wək e nəmegəhən rəhatat, in titun nolən natimnat taprəkis-in agin natimnat rafin itəm nikitat tatəht o koatətapəh ron. ²¹ Pəs kitat niməfak kotol kitiah kitat Kristo Iesu moatənwiwi

Uhg̃in nian rafin matuw̃in matuw̃in namnun tik̃ə.
!Əwəh!

4

Kitat kitiah e Kristo

¹ Tol nəhlan, io Pol u ekətatig e kalapus o Iərəmərə, iatətapəh əskasik otəmat məmə nəkotatig e nəmegəhən kit itəm tətuatip e naunən itəm Uhg̃in təmaun-in itəmat lan. ² Otos-iəhau atip itəmat e natimnat rafin, kən motuwa itəmat netəm mətig, kən nətəligən rəhatəmat otəfəməh, kən nian suah kit otol nat kit təsahmenən e niğanəmtitəmat, kən nikitəmat otəsahmə uəhaiən ron e nolkeikeən rəha Uhg̃in. ³ Narm̃in Rəha Uhg̃in təmeafim̃in itəmat, tol nəhlan onəkotalkut əskasik məmə nəkotatig kitiah e nəməlinuən. ⁴ Kitat ñipət̃in kitiah əm, kən Narm̃in Rəha Uhg̃in kitiah əm, kən itəmat noatələhəu-pən əskasik rəhatəmat nətəligən e nat kitiah əm, nəw̃irən itəm Uhg̃in təmaun-in itəmat ron. ⁵ Kən Iərəmərə kitiah əm, nəgətunən kitiah əm, baptais kitiah əm; ⁶ kən kitat koatəfak kəm Uhg̃in kitiah əm u in rəhatat rafin Tata. In tatərəmərə rafin e kitat, kən tatol rəhan wək e nəmegəhən rafin rəhatat, kən mətatig e nikitat rafin.

⁷ Məto e kitat rafin ag̃in kitiah kitiah, Kristo təmoor rəhan nəsanənən o nolən wək pis̃in pis̃in m̃in. ⁸ Tol nəhlan, Naoa Rəha Uhg̃in tatən məmə, “Nian in təmər ilis̃ ag̃in, kən mit-iarəp rəhan tikim̃ir m̃in itəm təmol win elat.
Kən təmos-ipən nat w̃ir kəm netəmim̃.”

⁹ Əplan-tu nəghatən əh məmə, “In təmə.” Nipətin təmə, Kristo təmaupən meiuaiu ləhau agin, ikin-u e nətueintən. ¹⁰ Suah u itəm təmeiuaiu-pa, in etəm kitiəh əm itəm in təmə mən ilis agin-əh maprəkis-in neai məmə in otatig ikin mən rafin. ¹¹ In etəm kitiəh əm itəm in təmosipən nəsanənən rəhan kəm netəmim pisin pisin mən məmə neen okotuwa aposol mən, neen okotuwa ien mən, neen okotuwa netəmim rəha nəniarəpən namnusən təwir, neen okotuwa pasta mən ne iəgətun mən. ¹² Kristo təmol nəhlan məmə ilat okotasitu motol əpen-əpenə e netəmim rəha niməfak, kən netəm rəha niməfak okotol wək rəha Uhgın məmə nipəti Kristo otəskasik, ¹³ mətoarus kitat rafin kotuwa motol kitiəh e nahatətən rəhatat, ne nitunən e Nəti Uhgın, kən moatepət motuwa motahmen e Kristo itəm in tətuatip agin. ¹⁴ Kən məmə kitat okotapəs nolən mən rəha nisualkələh itəm nian rafin koatəuhlin rəhalat nətəligən e nat kinotahatətə rəkis lan, tahmen e kinu kit itəm peau-peau mən kotahl əpnəpin əm kətan. Nətəligən rəhatəmat tatol nəhlan mətoinu suah kit tatəgətun nat pisin, o suah kit mən tatiuw rəhatəmat nətəligən e nəghatən rəhan itəm nikitəmat təht məmə in təwir, məto e nipahrienən, suah əh tateiuə. ¹⁵ Məto kəp, kitat okəsotolən nəhlan. Okotən əm nipahrienən e nolkeikeən, kən e nolən əh, e natimnat rafin itəm koatol, okotepət motuwa motahmen e Kristo, itəm in rəhn-kapə niməfak. ¹⁶ Kən Kristo tatol məmə rəhan mən netəmim kotuwa kitiəh, tahmen-pən əm e noanol mən itəm koatilpin nipəti etəmim. Nian

nolin-olin nīpətīn koatol-wīr wək ətuatīp rəhalat e nolkeikeən, mol nīpətīn tatepət matəskasik.

Nolən wi rəha iəfak mīn

¹⁷ E nərgi Iərəmərə iatən əskasik kəm itəmat məmə onəsotətəu-pən mīnən nolən rəha netəm mīn u kəsotənən nīpahrienən e Uhgīn. Nətəligən rəhalat tol nat əpnarīn lan. ¹⁸ Nītunən rəhalat tətən əm əpəh tapinəp ikīn, kən moatan isəu o nəmegəhən itəm Uhgīn tatos-īpa mətə-inu rəhalat-kapə tiəkis kən kəsotolkeikeən məmə okotitun Uhgīn, kən kinotəruru nat. ¹⁹ Kən məsotaulisən o rəhalat nolən rat mīn, kən mīnotegəhan-in nolən rat mīn koatərəmərə e nəmegəhən rəhalat, tahmen e nītəpən nīpitan, ne nolən mīn nəhlan. Kən nian rafin koatolkeike mīn məmə okotol təhmīn mīn.

²⁰ ! Mətə nian kəmatəgətun itəmat e Kristo, nəgətunən in tol pīsīn agīn-əh e inəh!
²¹ Kəmatəgətun itəmat e nolən rəha Kristo, kən itəmat rəhan mīn, kən kəgətun itəmat e nīpahrienən itəm tətatiɡ lan. ²² Kən kəməgətun itəmat nəhlan e nolən mīn rəhatəmat aupən məmə, otəhlman rəhatəmat nolən oas mīn itəm kotərat tahmen e nat pien kit, kən nolkeikeən tərat mīn atīp koateiuə-in itəmat. ²³ Nəmegəhən ne nətəligən rəhatəmat otəkəike muwa muwiwi mīn. ²⁴ Kən itəmat onəkotəkəike motuwa netəm wi mīn e nolən mīn rəhatəmat, itəm Uhgīn təmol məmə okotahmen lan, inu nolən mīn itəm nīkin tətəgīen lan, ne nolən mīn ətuatīp pahrien.

4:16: Kol 1:18; 2:19 **4:17:** Rom 1:21; 1 Pita 1:14 **4:22:** Rom 8:13; Kol 3:9 **4:23:** Rom 12:2 **4:24:** Jen 1:26; Kol 3:10

²⁵ Tol nəhlən, itəmat rafin nəkotəkəike motapəs nolən rəha neiueiuəən, məto nakotən nıpahrienən kəm itəmat mın, məto-inu kitat nolın-olın nıpəti Kristo. ²⁶ Nian nıkim tıtahmə, əsolən nolən rat, kən aluın uəhai əm məsolən neməha tətətiğ lam mətoarus mitgar tuwın miwig, ²⁷ kən əsos-ıpənən kuhal kit kəm Setan. ²⁸ Itəm tətəkləh otəkəike məhlman nolən əh, məto in otəkəike mol atıp nat e nelmın, məmə in otol win e nat wır kit itəm titun nos-ıpənən kəm ian-rat mın.

²⁹ Əsənən nəghatən rat e nohlım, məto ən əm nat wır itəm otasitu e netəmim nian kotaliwək e suatıp pısın pısın mın, məmə nəghatən əh otawte-in nəwırən rəha Uhgın kəm ilat. ³⁰ Əsotolən Narmin Rəha Uhgın tətə nahməən o nolən rəhatəmat, məto-inu in nəmtətin rəhatəmat məmə itəmat rəha Uhgın, kən in otıləs-ırəkis itəmat e nolən rat mın e nian rəha nosmegəhən. ³¹ Kən ərakin rafin natımmat mın u: nahməən e nıkitəmat itəm tətətiğ tatuwəh; ne nolən neməhaa; ne nolən rəha nən ratən netəmim; ne nolən rəha nıkitəmat ne nohlitəmat tıtətiğerəh pik tahmen e kaluəluə; ne nolən rəha nərgəhəuən; ne nolən mın rafin itəm okotol nəratən kəm netəmim. ³² Məto otəwır otəmat mın, kən motol nıkitəmat tımətmətiğ otəmat mın. Kən motaluın nolən rat mın itəm nəkoatol etəmat mın, tahmen-pən əm məmə Uhgın təmaluın rəhatəmat nolən rat mın e Kristo.

5

Nəmegəhən e nəhag-əhagən

4:25: Sek 8:16; Kol 3:8-9 **4:26:** Sam 4:4; Jem 1:19-20 **4:29:** Kol 4:6 **4:30:** Aes 63:10; Efes 1:13-14; 1 Tes 5:19 **4:31:** Kol 3:8 **4:32:** Mat 6:14; 18:22-35; Kol 3:12-13

¹ Tol nəhlan, otalkut əskasik məmə onəkotasgəwɪn Uhgɪn məto-inu itəmat nenəti Uhgɪn mɪn itəm in tolkeike pɪk itəmat. ² Kən otaskəlɪm əskasik nolən rəha nolkeikeən, təhmen əm məmə Kristo təmolkeike mihin kitat kən muwa mɪmɪs otat, kən nɪmɪsən rəhan təhmen e sakrifais kit nəmɪəwɪn təwɪr itəm katos-ɪpən kəm Uhgɪn mol nɪkɪn tagien lan.

³ Məto-inu itəmat netəmim rəha Uhgɪn itəm nəkotətuatɪp, kən itəmat nəsotolən aɟɪn nolən rat kit məmə okən rat itəmat rən, iatən nolən rat mɪn təhmen e nɪpitan ne nəman ne, koatit anion ilat mɪn; ne nolən rat rafɪn itəm tol naulisən o nənən; ne netəmim naumɪs. ⁴ Kən təsəwɪrən məmə nakotən nəghatən itəm taulis o nənən, o nəghatən alməl mɪn, o nəsanən, o nəpoaən. Təsətuatɪpən məmə nakotən nəghatən rat mɪn əh, məto otən nəghatən wɪr mɪn kəm Uhgɪn, məmə nɪkitəmat tagien o natɪmnat itəm in təmol otəmat. ⁵ Kən nəkotəkəike motɪtun nat u məmə, netəmim itəm koatitəp nɪpitan, o netəmim itəm koatol nolən rat itəm tol naulisən o nənən, o netəm naumɪs, ilat mɪn əh ko kəsotuwinən e nərəmərən rəha Kristo ne Uhgɪn, (netəm naumɪs kotahmen e netəm koatəfak kəm narmɪ nat mɪn, rəhalat nautə in uhgɪn rəhalat). ⁶ Sotegəhan-inən məmə suah kit otɪuw-pən itəmat e nəghatən eɪueɪuə mɪn rəhan itəm nɪpahrienən lan tɪkə. Məto-inu o nolən rat mɪn əh, Uhgɪn nɪkɪn otərat kən otol nalpɪnən kəm netəmim itəm koatəht nəwɪan. ⁷ Tol nəhlan, əsotuwinən motan kələh itəmat mɪn ilat motol nolən rat mɪn itəm koatol.

⁸ Nian kit aupən, napinəpən tatərəmərə etəmat, mətō roiu itəmat ninotuwa o Kristo kən nəhag-əhagən tinatərəmərə etəmat. Kən tol nəhlan, otan tahmen e netəm rəha nəhag-əhagən, ⁹ mətō-inu nəhag-əhagən e nəmegəhən rəhatəmat tatōe-in nəwīrən, ne nətuatipən, ne nīpahrienən. ¹⁰ Kən otalkut məmə onəkotegəs-in motitun nolən min itəm okotol Uhgīn nīkin tagien lan. ¹¹ Əsotətəupənən netəmim rəha napinəpən motol nolən rat min itəmat min ilat. Noa təwīr min e nolən min əh tikə. Mətō otəmki-pa nolən min əh e nəhag-əhagən, kən netəmim okotitun məmə nolən min əh kotərat. ¹² In naulisən asol o nən-iarəpən nolən anion min rəha netəm u itəm koatəht nəwīa Uhgīn. ¹³ Mətō natimnat rafin itəm okotuwa e nəhag-əhagən, netəmim kotəplan wīr məmə ilat kotahro nulan. ¹⁴ Tol nəhlan mətō-inu nian nəhag-əhagən tatol əp nat kit, kən in min tatuwa nəhag-əhagən. O nat u inu katən məmə,
 “Itəmat u noatapil, otaiir-ta,
 otəmegəh e nīmīsən,
 pəs Kristo otasiəgəpīn itəmat.”

¹⁵ Kən oatəto wīr itəmat, məsotatigən məmə netəm kotalməl ne, mətō nəkotatig e nenatigən, ¹⁶ kən nian rafin okəmə nəkotəplan suatip o nolən nəwīrən kit, otol, mətō-inu roiu kotatig e nian rəha nəratən tepət. ¹⁷ Kən tol min-nəhlan, sotalmələn-ta, mətō otəkəike motalkut məmə onəkotitun nat naka itəm Iərəmərə tolkeike. ¹⁸ Sotapīsən e alikol mətō-inu otiuw-pən itəmat e nalmələn, mətō

5:8: Jon 12:36; Efes 2:13; Kol 1:13; 1 Pita 2:9 **5:13:** Jon 3:20-21

5:14: Aes 26:19; Rom 13:11 **5:16:** Kol 4:5

təwɪr məmə nəmegəhən rəhatəmat otərioah əm e Narmɪn Rəha Uhgɪn. ¹⁹ Otəghat kəm itəmat mɪn e napuən mɪn e Naoa rəha Napuən, ne napuən mɪn rəha nıməfak, ne napuən mɪn itəm tətisi-pən e Narmɪn Rəha Uhgɪn. Otan, kən otan napuən mɪn e nıkitəmat kəm İərəmərə, ²⁰ kən nəkotəkəike moatən kəm Tata Uhgɪn məmə nıkitəmat tagien o natımnat rafın, kən otən e nərgı İərəmərə İesu Kristo.

Nolən rəha netəm kəmotol marıt

²¹ Otətəlig-in kən motol nəghatən rəhatəmat mɪn məto-inu nakotısiyai-in Kristo.

²² Itəmat nıpıtan itəm nınotol marıt rəkis, otətəlig-in kən motol nəghatən rəha nəman mɪn rəhatəmat məmə noatol kəm İərəmərə. ²³ Otol nəhlan məto-inu ıərman in tərəmərə e rəhan pətan tahmen e Kristo in tərəmərə e nıməfak u nıpətın, kən in rəhan İosmegəh. ²⁴ Nıməfak tatətəlig-in kən matol nəghatən rəha Kristo, kən tahmen-ahmen əm, nıpıtan itəm kınotol marıt rəkis okotəkəike kətəlig-in kən motol nəghatən rəha rəhalat mɪn nəman e natımnat rafın.

²⁵ Kən itəmat nəman itəm nınotol marıt rəkis, otolkeike rəhatəmat nıpıtan tahmen əm məmə Kristo təmolkeike nıməfak, kən mos-ıpən rəhan nəmegəhən ron. ²⁶ Təmol nəhlan məmə in otol nıməfak otətuatıp, kən təmaıkuas lan e nəghatən rəha Uhgɪn, tahmen e nəhau tətəıkuas e netəmim.

²⁷ Təmol mɪn nəhlan məmə Kristo tıtun nosən rəhan nıməfak muwa ron, kən nıməfak u tətuatıp wır, kən kəsehm-pənən nolən rat kit lan, kən in

5:18: Luk 21:34 **5:19:** Kol 3:16 **5:20:** Kol 3:17 **5:21:**
 1 Pita 5:5 **5:22:** Kol 3:18; 1 Pita 3:1 **5:23:** 1 Kor 11:3; Efes
 1:22 **5:25:** Kol 3:19; 1 Pita 3:7 **5:26:** Taet 3:5

təwīr məhag-əhag. Niməfak əh in tahmen e pətan kit itəm kəmol-pən malə-malə kəm in məmə otol marit, kən nat kit tikə e nīpətin itəm təsətuatipən. ²⁸ Kən e suatip kitiaḥ əm, nəman okotəkəike mōtolkeike rəhalat nīpitan mīn tahmen məmə koatolkeike atip əm nīpətilat. Etəm itəm tolkeike pīk rəhan pətan, tolkeike atip in. ²⁹ Otətəlig-in-tu, suah kit tikə itəm tatətəhau atip nīpətin, məto in tətəgwən wīr kən matehm wīr, tahmen əm məmə Kristo tatol kəm niməfak, ³⁰ məto-inu kitat nəwtain nīpətin. ³¹ Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, “O nat əh, suah kit otiet rəkis e rəhan tata ne mama, kən mol kitiaḥ ilau rəhan pətan, kən ilau okuea tahmen e nīpətin kitiaḥ əm.” ³² Nəghatən əh in nəghatən wīr kit itəm təfigəm, kən nīpətin tatəhluaig. Məto iatən məmə in nimaə nəghatən kit məmə Kristo ne niməfak, ilau kitiaḥ. ³³ Məto nəghatən əh tatuwa mīn otəmat. Kən itəmat nəman kitiaḥ kitiaḥ onəkotolkeike rəhatəmat nīpitan mīn tahmen e nakotolkeike atip mīn itəmat. Kən nīpitan, nəkotəkəike motisiai-in rəhatəmat nəman.

6

Nolən rəha nisualkələh ne tata ne mama

¹ Itəmat nisualkələh. Otol nəwia tata ne mama rəhatəmat məto-inu rəha Iərəməərə u itəmat, kən nolən əh in tətəuatiḥ məmə itəmat nəkotol. ² Nəghatən kit e Naoa Rəha Uhgīn tatən məmə, “Otos-ipən nisiiənen kəm rəhatəmat tata ne mama.” Inu tatətul aupən e lou mīn itəm nəniəkisən kit tətətig lan, kən nəniəkisən əh tatən

5:27: 2 Kor 11:2; Kol 1:22
Nol Əpən 19:7

5:31: Jen 2:24; Mat 19:5

5:32:

6:1: Kol 3:20

nəhlan məmə, ³ okəmә nəkotol nəhlan, “natimnat min e nəmegəhən rəhatəmat okotaiu wir, kən natigən rəhatəmat e nətueintən u otəfəməh.”

⁴ Tata min. Əsotolən nolən əskasik e nenətitəmat min məmə otol nikilat təpou mahmə, məto ehm wir ilat, mæg-ətuatip-in nolən min rəhalat, kən mægətun ilat e suatip rəha İərəməərə.

Nolən rəha slef min ne rəhalat etəm-iasol min

⁵ Slef min. Otol nəwia netəm-iasol min rəhatəmat e nətueintən u, otol e nisiiian, ne nəginən, kən otol e nikitəmat pahrien tahmen əm məmə rəhatəmat etəm-iasol in Kristo. ⁶ Kən otol nəwialat, məto sənəmә nian əm itəm ilat koatehm itəmat lan məmə nikilat otətagien otəmat. Məto otol nəwialat tahmen məmə itəmat slef min rəha Kristo, kən moatol nolən min itəm Uhgın tolkeike e nikitəmat pahrien. ⁷ Otol rəhatəmat wək e nikitəmat rafin tahmen-pən əm mə noatol wək rəha İərəməərə, sənəmә noatol wək rəha etəmin əm, ⁸ məto-inu nəkotitun məmə İərəməərə otosipinә nətouən kəm netəmin rafin e nat wir min itəm kəmotol, nat əpnəpın okəmә in slef kit o in etəm əpnəpın əm kit.

⁹ Kən itəmat netəm-iasol min. Otehm mihin min əm rəhatəmat slef min e suatip kitiəh əm. Əsotəghat əskasikən kəm ilat məmə ilat okotol nəwiam, məto-inu nəkotitun məmə Etəm-iasol rəhalat ne rəhatəmat in kitiəh əm əpəh e nego e neai, kən in tatol tahmen-ahmen əm kəm netəmin rafin.

Nuwınən e natimnat rəha Uhgın o nəluaginən

6:3: Dut 5:16 **6:4:** Sam 78:4; Prov 22:6; Kol 3:21 **6:5:** Kol 3:22-23; Taet 2:9-10; 1 Pita 2:18 **6:8:** 2 Kor 5:10; Kol 3:24-25
6:9: Rom 2:11; Kol 4:1

10 Namnun nəghatən rəhak tol min-nulan. Otətul əskasik e İərəməərə ne rəhan nəsanənən asol. 11 Otuwın e natımnat rafın rəha Uhgın o nəluaginən məmə nəkotıtun nosən nətulən rəhatəmat nian Setan tatol nalpəkauən e neiueiuəən o nohən itəmat. 12 İatən nəhlan məto-inu kitat kəsotəluaginən kitat netəmin rəha nətueintən, məto koatəluagin kitat nat pısın itəm kəsotəplanən, inəh İərəməərə mın, ne nepətən mın, ne nat itəm kotəsanən e nərətən rəha napinəpən roiu e nətueintən, ne İərmis mın e magoagəp. 13 Tol nəhlan, otuwın e natımnat rafın rəha Uhgın o nəluaginən məmə nian nərətən itəm Setan tatol otuwa, nəkotıtun nosən nətulən rəhatəmat, kən nian nəmol əpen-əpenə rafın o nəluaginən, nəkotıtun nosən nətulən rəhatəmat.

14 !Kən, otol əpen-əpenə! Nian nakotətul əskasik o nəluaginən, rəhatəmat natımnat rəha nəluaginən tol min-nulan:

Otaskəlim əskasik nəghatən pahrien, inu tahmen e kətət itəm nəmotəlis nəlugitəmat lan.

Otol nolən rəhatəmat otəuatıp e nıganəmti Uhgın e nahatətəən, inu tahmen e iaen itəm tatətlosig-in manikiləhatəm.

15 Otol rəhatəmat nətəligən təskasik e namnusən təwır rəha nəməlinuən, inu tahmen e put əskasik itəm tətəsitə etəmat o nətulən.

16 Kən nat kit mın e in mın əh, otahatətə əskasik e Uhgın, inu tahmen e sil u in timba asol kit itəm titun nahtosig-inən məwiəmis nıgəm e nəgənin nıfagə rəha Setan itəm tatuəp.

¹⁷ Otən nīpahrienən e nosmegəhən rəha Uhgīn, inu tahmen mēmə natuwīn e hat əskasik kəmöl e iaen itəm tatəfətain rəhn-kapətəm.

Otitun wīr Naoa Rəha Uhgīn, inu tahmen mēmə nakos e naip rəha nəluaginən itəm Narmin Rəha Uhgīn tatos-īpīnə kəm itəmat.

¹⁸ Kən otegəhan-in mēmə Narmin Rəha Uhgīn otit itəmat e rəhatəmat nəghatən kəm Uhgīn e nian rafin, kən otəghat kəm Uhgīn e nəfakən e nolən pīsīn pīsīn mīn ne nətapəhən mīn. Tol nəhlan, otegəs wīr, kən motəfak nian rafin o iəfak mīn rafin.

¹⁹ Kən otəfak mīn ron io mēmə nian rafin itəm iatəghat, kən Uhgīn otos-īpa nəghatən kəm io, mēmə esəginən o nən-iarəpən nat anion rəha namnusən təwīr itəm Uhgīn təmol əp kəm kitat. ²⁰ Kən roiu, io ien əhrui n rəha Iesu Kristo, məto ekətətig əm e kalapus kəməlis io e sen u iaen, məto-inu iatən-iarəp namnusən təwīr əh. Ekəike mən-iarəp namnusən təwīr əh məsəginən, kən otəfak ron io mēmə ekol min-nulan.

Namnun nəghatən rəha Pol

²¹⁻²² Io iakolkeike mēmə itəmat nakotəto namnusən rəhak, kən tol nəhlan, ekahl-īpīnə Tikikas tīmnə. In pīətət keike kit itəm tətaiu əskasik e wək rəha Iərəməərə ikīn-u. In otən-iarəp namnusən rəhatimat kəm itəmat mēmə io etəhratig nulan, kən namnusən əh otīləs-īpər nətəligən rəhatəmat.

²³ Pəs Uhgīn Tata ne Iərəməərə Iesu Kristo okios-īpīnə nəməlinuən, ne nolkeikeən, ne nahatətəən.

6:17: Hip 4:12 **6:18:** Luk 18:1; Kol 4:2; 1 Tes 5:17 **6:19:**
 Kol 4:3-4; 2 Tes 3:1 **6:20:** 2 Kor 5:20; Flm 9 **6:21-22:** Wək
 20:4; Kol 4:7-8; 2 Tim 4:12

24 Pəs Uhgın otawte-in nəwırən rəhan kəm netəmim rafin itəm kotalkeike rəhatat İərəmərə İesu Kristo e nolkeikəən itəm nammun tİKə.

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b